

Táblázatok a 9. osztályos informatika-tankönyvhöz

Nemzeti Tankönyvkiadó, 2005 (Rsz. 16172)

Számítógépes grafika A GIMP használata (v. 2.8.2.)

Összeállította: Juhász Tibor

Letöltés, telepítés

A GIMP magyar webhelye: www.gimp.hu

Letöltés: <http://gimp-win.sourceforge.net/stable.html>

A Sourceforge webhelyéről mindig a legújabb változatot telepítsük (*GTK+ and GIMP installers for Windows*)! A 2.8.2-es változat mérete körülbelül 73 megabájt.

A telepítő indítása után célszerű az angol nyelvet kiválasztani (a telepítéshez).

A telepítés a megjelenő *Install* gombra indul. Közben nincs szükség semmilyen beállítás megadására.

A program a *Start* menü *Minden program* listájában található ikonnal indítható. Gyakori használata esetén célszerű létrehozni parancsikont az *Asztalon* (jobb egér kattintás az ikonra, *Küldés/Asztal*).

Ha a program angol nyelvű menüvel indul, akkor válasszuk az *Edit/Preferences* menüpontot, majd a megjelenő ablakban az *Interface* panelen állíthatjuk be a magyar nyelvet (*Language: Hungarian*). A módosítás után újra kell indítani a GIMP-et.

Vegyük figyelembe, hogy az első indítás egy kicsit hosszabb ideig tart.

A továbbiakban táblázatos formában megadjuk a tankönyv egyes leckéiben említett tevékenységekhez tartozó menüparancsokat és eszköztár-ikonokat. A GIMP eszközeit – némi kiegészítéssel – a tankönyv leckéinek megfelelően csoportosítottuk.

Lehetőség szerint feltüntettük az egyes eszközökhöz tartozó billentyűparancsokat is.

Internetes források

Kézikönyv (magyar nyelvű): www.gimp.hu/kezikonyv

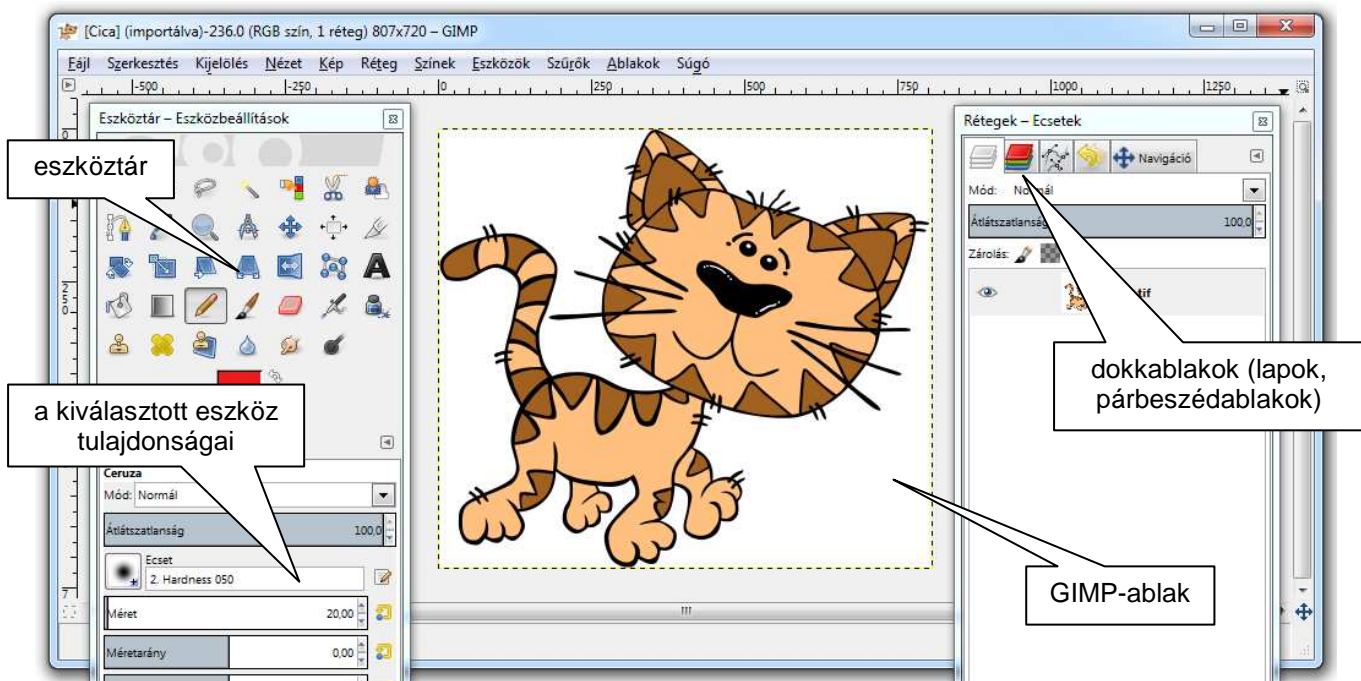
Kézikönyv (angol nyelvű): <http://docs.gimp.org/2.8/en/>

Magyar nyelvű ismertető:

<http://primandras.hu/gimp/2.4/index.html>

<http://ipszilon.niif.hu/gimp/index.html>

<http://www.digiretus.hu/cikksor.php?FAJTA=GIMP&>

A GIMP felhasználói felülete

A grafikai programok használata

	
A felhasználói felület	
A munkaablak neve	dokkablak
A panel elnevezése egy munkaablakban	lap, párbeszédablak
Párbeszédablak megnyitása	<i>Ablakok/Dokkolható párbeszédablakok</i> Célszerű megnyitni: <i>Rétegek, Navigáció, Visszavonási előzmények, Mutató</i>
Új párbeszédablak elhelyezése	a dokkablak helyi menüjéből: <i>Lap hozzáadása</i>
Párbeszédablakok ki/be	<i>Tab</i> (ha a GIMP-ablak az aktív)
Vonalzók megjelenítése	<i>Nézet/Vonalzók megjelenítése</i>
A vonalzók beosztása	<i>Mértékegység</i> lista a GIMP-ablak állapot sorában
Egyablakos mód ki/be	<i>Ablakok/Egyablakos mód</i>
A program beállításai	
Általános beállítások	<i>Szerkesztés/Beállítások</i>
<i>Szerkesztés/Beállítások</i> (a módosítások esetenként csak az újraindítás után lépnek életbe)	<i>Eszköztár</i> : az <i>Eszköztáron</i> szereplő ikonok kijelölése <i>Alapértelmezett kép</i> Speciális lehetőségek: a nyomtatási felbontás beállítása <i>Képet tartalmazó ablak</i> Ecset körvonalának és Festőeszköz mutatójának megjelenítése Mutató-mód: Eszköz ikonja célkeresztrel
Billentyűparancsok	<i>Szerkesztés/Beállítások, Felhasználói felület</i>

Fájlfelkezelés 	
Fájlfelkezelés	
Új kép létrehozása	<i>Fájl/Új</i> <i>Speciális lehetőségek</i> (háttérszín, átlátszó háttér, felbontás) <i>Fájl/Létrehozás</i> (képernyőkép, vágólap stb.)
Fájl megnyitása	Megnyitás a GIMP-ből: <ul style="list-style-type: none"> ◆ <i>Fájl/Megnyitás</i> (almappák listája a megnyitásablak tetején) ◆ <i>Fájl/Legutóbbi megnyitása</i> Megnyitás egy fájlkezelő programból: <ul style="list-style-type: none"> ◆ Mozgatás a fájlkezelőből a GIMP-ablakba
Fájl mentése	Mentés GIMP-formátumban (.xcf): <i>Fájl/Mentés, Mentés másként,</i> illetve <i>Ctrl + S, Ctrl + Shift + S</i> Az eredeti fájl felülírása: <i>Fájl/[fájlnév] felülírása</i> Mentés más néven/formátumban: <i>Fájl/Exportálás</i> TIFF-nél használjunk LZW tömörítést! JPEG, GIF mentésénél megjegyzést fűzhetünk a képhez.
Váltás a megnyitott képek között	<ul style="list-style-type: none"> ◆ <i>Ablakok</i> menü listájával ◆ <i>Alt+sorszám</i> vagy a bélyegképre kattintással (a menüsor alatt) ◆ többablakos üzemmódban: <i>Alt+Tab</i>
Nagyítás és kicsinyítés	
Nagyító eszköz	 Z
A kép nagyítása/kicsinyítése	<ul style="list-style-type: none"> ◆ <i>Nagyító, Ctrl + Nagyító</i> eszközzel – keretet is rajzolhatunk vele a képre – kapcsoljuk ki az <i>Ablakméret automatikus módosítását</i> ◆ a <i>Navigáció</i> párbeszédablak csúszkájával és ikonjaival ◆ Numerikus +, – ◆ <i>Ctrl + egérgörgő</i> ◆ az <i>Állapotsor %</i> listájával
A nagyítás mértéke	<i>Állapotsor, Navigáció</i> párbeszédablak
100%-os megjelenítés	<ul style="list-style-type: none"> ◆ <i>Navigáció</i> ablak ikonja ◆ 1-es billentyű
A teljes kép megjelenítése	<ul style="list-style-type: none"> ◆ <i>Navigáció</i> ablak ikonja ◆ <i>Ctrl+Shift+J</i>
Navigálás a képen	
Mozgató eszköz	<i>Szóköz + egér</i> (más eszköz használata közben is működik)
A kép mozgatása az ablakban	<ul style="list-style-type: none"> ◆ görgetősávokkal ◆ egérgörgővel (<i>Shift</i>: vízszintesen) ◆ <i>Navigálás</i> eszközzel (a GIMP-ablak jobb alsó sarkában) ◆ a <i>Navigáció</i> ablakban mozgatható kerettel ◆ kattintás a <i>Navigáció</i> ablak megfelelő pontjára
A kurzor pozíciója	jelölés a vonalzó és az <i>Állapotsorban</i>

A rajzolás eszközei

	
Színválasztás	
Rajz- és háttérszín kiválasztása	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Színek párbeszédablak (több panellel) ◆ az <i>Eszköztárban</i>
Váltás a rajz- és a háttérszín között	 X
Alapszínek választása (fekete rajz- és fehér háttérszín)	 D
Színválasztás a <i>Pipetta</i> eszközzel (lenyomott egérgombbal mozgatva az eszköztár szín-ikonján látszik a szín)	 O kattintás: rajzszín kiválasztása Ctrl + kattintás: háttérszín kiválasztása
Rajzeszközök, rajzolás	
Ceruza	 N (éles peremű vonalak, szabadkézi rajzok)
Ecset	 P (kissé elmosódott szélű, puha vonalak rajzolása)
Festékszóró	 A (festés változtatható erősséggel)
Tus	 K (festés művészi vonalakkal)
Rajzeszköz mérete, tulajdonságai	a kiválasztás után az <i>Eszköztárban</i> lévő párbeszédablakban
Szakasz/töröttvonal rajzolása	Shift + kattintás: szakaszt húz az előző pontból Shift + (utána) Ctrl: 15° többszöröseinek beállítása (vízszintes és függőleges irány is)
Keverési mód kiválasztása	a rajzeszköz tulajdonságainál (például <i>Szorzás</i> : filctollhoz hasonló hatás)
Radírozás, törlés	
Radír (a háttérszínnel rajzol)	 Shift + E Határvonal élessége: <i>Ecsetválasztó</i> párbeszédablak
A teljes kép/réteg törlése (háttérszínnel)	Delete
Visszavonás	
Az előző szerkesztési művelet visszavonása	<i>Szerkesztés/Visszavonás</i> vagy Ctrl + Z
A visszavonás visszavonása	<i>Szerkesztés/Újra</i> vagy Ctrl + Y
Több művelet visszavonása	a <i>Visszavonási előzmények</i> párbeszédablakban
Visszatérés az utoljára mentett változathoz	<i>Fájl/Visszaállítás</i>
A rács használata	
A rács ki/bekapcsolása	<i>Nézet/Rács megjelenítése</i>
A rács beállításai	<i>Kép/Rács beállítása</i>
Képelemek illesztése a rácshoz	<i>Nézet/Illesztés a rácshoz</i>

Kijelölés

	
Téglalap alakú kijelölés	 <i>R</i> (kattintás + <i>Shift</i> -tel négyzet)
Ellipszis alakú kijelölés	 <i>E</i> (kattintás + <i>Shift</i> -tel kör)
Kijelölés a középpontból kiindulva	<i>Kijelölés a középpontból</i> a tulajdonságoknál
Kijelölés módosítása	a véglegesítés (kattintás) előtt áthelyezhető, átméretezhető mozgatás a véglegesítés után: <i>Alt</i> + egér
Megadott méretű tartomány kijelölése	<i>Rögzített méretarány ...</i> a tulajdonságoknál
Sokszög alakú kijelölés (<i>Lasszó</i> eszköz)	 <i>F</i> kattintás a csúcsokban, dupla kattintás bezárja a sokszöget
Szabadkézi kijelölés	<i>Shift</i> + <i>Lasszó</i>
Kontraszthatárok kijelölése (<i>Olló</i>)	 <i>I</i>
Rögzítőpont elhelyezése az ollónál	<i>Interaktív határvonal: az egér mozgatása a tartomány határán</i> Az adott helyen engedjük el az egeret, vagy kattintsunk az élesebb fordulónál.
Rögzítőpontok módosítása	mozgatással, kattintással (újabb rögzítőpont)
Kijelölt terület zárása	kattintás a kezdőpontra
Azonos színű, összefüggő területek kijelölése (<i>Varázspálca</i>)	 <i>U</i> (<i>Küszöb</i> beállítása a tulajdonságoknál!)
Azonos színű területek kijelölése az egész képen (<i>Szín szerinti kijelölő</i>)	 <i>Shift</i> + <i>O</i>
Unió, különbség, metszet kijelölése	 a tulajdonságoknál ♦ unió: <i>Shift</i> + kijelölés ♦ kivonás: <i>Ctrl</i> + kijelölés ♦ metszet: <i>Ctrl</i> + <i>Shift</i> + kijelölés
A teljes kép kijelölése	<i>Kijelölés/Mindent</i> vagy <i>Ctrl</i> + <i>A</i>
A kijelölés megszüntetése	<i>Kijelölés/Semmit</i> vagy <i>Ctrl</i> + <i>Shift</i> + <i>A</i>
Kijelölés invertálása (kijelölt és nem kijelölt tartományok cseréje)	<i>Kijelölés/Invertálás</i> vagy <i>Ctrl</i> + <i>I</i>
Fokozatosan a környezetbe olvadó peremű kijelölés	<i>Kijelölés/Lágy szél</i> vagy <i>Lágy szélek</i> a tulajdonságoknál
A kijelölés határvonalának simítása	<i>Élsimítás</i> a tulajdonságoknál
A kijelölés körvonalának mozgatása	egérrel vagy a kurzormozgató billentyűkkel (a véglegesítés előtt)
A kijelölt képrészlet másolása	a vágólap segítségével (<i>Ctrl</i> + <i>C</i> , <i>V</i>) Először lebegő kijelölésként mozgatható, majd a <i>Rétegek</i> ablak ikonjaival rögzíthető () , illetve új réteggé alakítható ().
A kijelölt képrészlet mozgatása	???
Mozgatás csak vízszintesen vagy függőlegesen	kurzormozgató billentyűkkel
A kijelölt képrészlet törlése	<i>Delete</i> billentyű (a háttérszínnel tölti ki)
A kijelölés körvonalának elrejtése, megjelenítése (a kijelölés megmarad)	<i>Ctrl</i> + <i>T</i> vagy <i>Nézet/Kijelölés megjelenítése</i>

Körvonalazás és kitöltés

Körvonalazás, kitöltés	
A kijelölés körvonalának megrajzolása	<i>Szerkesztés/Kijelölés körberajzolása</i>
Kitöltés (<i>Festékesvödör</i>)	 <i>Shift + B</i> (küszöb a tulajdonságoknál!) Tulajdonságok: – előtérszínnel, háttérszínnel, mintával – teljes kijelölés/hasonló színűek kitöltése
Kitöltés a háttérszínnel	<i>Ctrl + .</i> (pont)
Kitöltés az előtérszínnel	<i>Ctrl + ,</i> (vessző)
Kitöltés színátmenettel	 <i>L</i>
Segédvonalak alkalmazása	
Segédvonalak elhelyezése	lehúzhatók a vonalzóról
Segédvonalak mozgatása	egérrel $\begin{matrix} - & + \\ & \\ - & + \end{matrix}$
Segédvonalak megjelenítésének ki/bekapcsolása	<i>Ctrl + Shift + T</i>
Segédvonalak törlése	visszahúzás a vonalzóra vagy <i>Kép/Segédvonalak/Az összes segédvonal törlése</i>
Képelemek illesztése a segédvonalhoz	<i>Nézet/Illesztés a segédvonalakhoz</i>

Vágás és retusálás

A vászon és a kép mérete	
Vágó eszköz (vágás: <i>Enter</i>)	 <i>Shift + C</i>
A vászon méretének módosítása	<i>Kép/Rajzvászon mérete</i> A kép a mintán mozgatható.
A pixelméret módosítása	<i>Kép/Kép átméretezése</i> (méretarány rögzítése!)
Képrészletek klónozása	
Másoló eszköz	 <i>Shift + B</i>
A forrásterület kijelölése	<i>Ctrl + kattintás</i>
A forrásterület mozgatása a cél pozíciója szerint	<i>Igazítás</i> tulajdonság nincs: a forrásterület mozog rögzített: a forrásterület nem mozog
A kép retusálása	
Retusálás a <i>Javító</i> eszközzel (hasonló a klónozó bélyegzőhöz, de hozzáilleszti az átmásolt részletet a cél fényességéhez és kontrasztjához)	 <i>H</i> (forrásterület: <i>Ctrl + kattintás</i>)
Vörös szem korrekciója	<i>Szűrők/Kiemelés/Vörös szem eltávolítása</i>
Élesítés	
A kép élesítése	<i>Szűrők/Kiemelés/Élesítés</i>
Élesítés az életlen maszkkal	<i>Szűrők/Kiemelés/Életlen maszk</i>

A fények és színek javítása

	
Fényesség és kontraszt	
A fényerő és a kontraszt módosítása	<i>Színek/Fényerő-kontraszt</i>
Módosítás hisztogrammal	<i>Színek/Szintek</i>
Az eredeti hisztogram visszaállítása	<i>Visszaállítás</i> gomb a <i>Szintek</i> ablakban
Automatikus szintbeállítás	<i>Automatikus</i> gomb a <i>Szintek</i> ablakban
Szín és telítettség	
Színkorrekciós eszközök	<i>Színek</i> menü parancsai
Színkorrekció az <i>Árnyalat</i> ablakban (~ <i>Variációk</i> ablak)	<i>Színek/Szűrőcsomag</i> , <i>Árnyalat</i> ablak (<i>Durvaság</i> kicsi legyen!)
Negatív kép létrehozása	<i>Színek/Invertálás</i>
A színmód átalakítása	<i>Kép/Mód</i> <i>RGB</i> , <i>Szürkeárnyaltos</i> , <i>Indexelt</i> : megadható a színek maximális száma (színpaletta) <i>Fekete-fehér</i> : az indexelten belül
Színpaletta megjelenítése/átrendezése	<i>Színek/Leképezés/Színérték újrendezése</i>
Színcsere (színpalettás képen)	a <i>Színérték</i> dokkolható párbeszédablak segítségével

Rétegek használata

	
Új réteg létrehozása	 a <i>Rétegek</i> ablakban (név, méret, kitöltés)
A réteg átnevezése	jobb egér kattintás, <i>Réteg tulajdonságainak szerkesztése</i>
A kijelölt réteg törlése	 vagy a réteg áthelyezése a kukába
Réteg láthatóságának jelzése, a láthatóság ki/bekapcsolása	
Egy kivétellel az összes réteg elrejtése/megjelenítése	<i>Shift</i> + kattintás a láthatóság ikonra
Rétegek sorrendjének módosítása	mozgatással a <i>Rétegek</i> ablakban
Rétegek keverési módja	a <i>Rétegek</i> ablak legördülő listájával
A réteg mozgatása az <i>Áthelyezés</i> eszközzel	 <i>M</i> A réteg nem üres pixelét kell megfogni!
Rétegek összevonása	<i>Kép/Látható rétegek összefésülése</i> <i>Kép/Egy réteggé lapítás</i> (elvész az átlátszóság!) <i>Réteg/Összefésülés lefelé</i> (összevonja az alatta lévő látható réteggel, megmarad az átlátszóság)
Rétegek csatolása	kattintás a láthatóságtól jobbra lévő négyzetre Csatolás jelölése:

A kép transzformálása

	
Az egész kép transzformálása	<i>Kép/Átalakítás</i>
Az aktuális réteg transzformálása	<i>Réteg/Átalakítás</i>
Réteg átméretezése	<p><i>Réteg</i> menü:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Réteghatárvonal mérete – Réteg kép méretűvé alakítása – Réteg átméretezése
További transzformáló eszközök az <i>Eszköztárban</i>	 <p>Forgatás, átméretezés, nyírás, perspektíva, tükrözés: alkalmazás: réteg, kijelölés, útvonal arányos átméretezés: <i>Ctrl</i> + sarokpont függőleges tükrözés: <i>Ctrl</i> + kattintás Ketrec átalakítás módosítás/deformálás: a tulajdonságoknál állítható</p>

Szöveg elhelyezése

	
<p><i>Szöveg</i> eszköz A szöveg új rétegre kerül.</p>	 <p><i>Szöveg</i>doboz tulajdonság: <i>Rugalmas</i> esetén a szövegdoboz mérete illeszkedik a szöveg méretéhez.</p>
A szöveg szerkesztésének befejezése	<ul style="list-style-type: none"> ◆ <i>Esc</i> ◆ másik eszköz választása
A karakterek, bekezdés tulajdonságai	<ul style="list-style-type: none"> ◆ a <i>Szöveg</i> eszköz tulajdonságainál ◆ a megjelenő minipulton
A szöveg utólagos módosítása, formázása	kattintás, kijelölés a <i>Szöveg</i> eszközzel
A szöveg áthelyezése	a <i>Mozgató</i> eszközzel

A képek nyomtatása

	
Képfelbontás megadása új kép létrehozásánál	<i>Speciális lehetőségek az Új kép létrehozása</i> ablakban
A felbontás utólagos módosítása	<p><i>Kép/Kép átméretezése</i> A <i>Kép/Nyomtatási méret</i> módosítja a pixelméretet!</p>

Egyéb eszközök

	
Elmosás vagy élesítés a <i>Csepp</i> eszközzel	 <i>Shift + U</i> Mód beállítása a tulajdonságoknál (vagy <i>Ctrl</i>).
Életlenítés az <i>Elmosás</i> menüvel	<i>Szűrők/Elmosás</i>
A színek „elfolytatása” (maszatolása) a <i>Maszatolás</i> eszközzel	 <i>S</i>
A színek világosítása (fakítása) vagy sötétítése a <i>Fakítás</i> eszközzel	 <i>Shift + D</i> Mód beállítása a tulajdonságoknál (vagy <i>Ctrl</i>).
Átlátszó háttér kialakítása	<ol style="list-style-type: none"> 1. Réteg/Átlátszóság/Alfa csatorna hozzáadása (vagy jobb egér kattintás a Rétegek ablakban) 2. Törlendő tartomány kijelölése 3. Törlés (<i>Delete</i>) 4. További törlés például radírral 5. Exportálás <i>gif</i> vagy <i>png</i> formátumban
Az egész kép/kijelölés életlenítése	<i>Szűrő/Elmosás/Elmosás, Gauss-elmosás</i>
További szűrők (kép/réteg/kijelölés)	a <i>Szűrők</i> menüben
Mérőeszköz	 <i>Shift + M</i> Értékek az állapotsorban vagy: <i>Információs ablak használata</i> a tulajdonságoknál

Vektorgrafika

	
Vektorgrafikus görbe rajzolása az <i>Útvonal</i> eszközzel Célszerű új rétegen elkészíteni az ábrát!	 <i>B</i> utána: <i>Szerkesztés/Útvonal körberajzolása</i>
Szerkesztési módok Kiválasztás váltóbillentyűkkel vagy az eszköz tulajdonságainál.	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Tervezés ◆ Szerkesztés (<i>Ctrl</i>) ◆ Áthelyezés (<i>Alt</i>)
Az útvonal módosítása a rajzolás során (lásd még: http://primandras.hu/gimp/2.4/adv_utvonal.html)	kattintás a csomópontokra vagy a görbére
Lásd még: http://videosmart.hu/video/gimp-utvonal-eszkoz-vektorgrafika	